

Eesti Vähiliit pressiteade - 4.veebruar on ülemaailmne vähipäev

Tähistades 4. veebruaril ülemaailmset vähipäeva, tänab Eesti Vähiliit meie tublisid meditsiini- ja sotsiaaltöötajaid, teadlasi ja valitsusasutusi, kes Covid-pandeemia tingimustes on kõik väga vapralt tegutsenud. Maailma vähipäev (World Cancer Day) toimub igal aastal 4. veebruaril ja on pühendatud vähivastasele võitlusele ja seda organiseerib The Union for International Cancer Control's (UICC), kuhu kuulub 1200 liiget 172 maalt. Eesti Vähiliit on UICC ametlik liige alates 1993. aastast ja lähtub oma tegevustes rahvusvahelistest põhimõtetest. Maailmas elab täna 33 miljonit inimest vähihaigusega ja ligi 10 miljonit inimest sureb vähki igal aastal. Lähiaastateks prognoositakse vähihaigestumuse jätkuvat kasvu. Rahvusvaheline vähivastane liit UICC kutsub inimesi mõtlema, mida meie ühiskonnas saame või mida igaüks isiklikult saab ära teha seoses võitluses vähiga. Maailma vähipäeva moto on „Close the care gap“ – „Tervem elu vähiga“ (<https://www.worldcancerday.org/take-action>).

Oluline on tõsta inimeste teadlikkust võimendades sõnumit, et vähki saab ennetada ja varakult avastada, mis aitaks oluliselt vähendada vähihaigestumust ja -suremust.

Oluline on tõsta inimeste teadlikkust võimendades sõnumit, et vähki saab ennetada ja varakult avastada, mis aitaks oluliselt vähendada vähihaigestumust ja -suremust. Eestis on valminud vähitõrje tegevuskava 2021–2030., mis on suunatud vähi süsteemsele ennetamisele, varasele diagnoosimisele ja ravi kättesaadavuse tagamisele. Suremuse vähendamine, patsientide elulemuse pikendamine ja elukvaliteedi parandamine on oluline ning seda saavutatakse kui riiklikul tasandil tegeletakse kõikide vähihaigust puudutavate aspektidega.

Vähitõrje all mõistetakse kogu vähivastast tegevust alates vähiennetusest kuni tavaellu naasmiseni pärast vähist tervenemist või väärrika elulõpuni.

UICC teatab, et 2022. a teame vähktõvest rohkem kui kunagi varem. See suurenenud teadlikkuse, teadmiste ja mõistmise tase kajastub loodetavasti haiguse paremas ennetamises, varasemas diagnoosimises, tõhusamas ravis ja lõppkokkuvõttes vähist tervenemise suuremas arvus. Viimase kahekümne aasta jooksul on teadusringkonnad kogunud üha rohkem tõendeid vähktõve riskifaktorite ja sealhulgas ka inimese enda elustiiliga seotud faktorite nagu suitsetamine, liigne kehakaal ja vähene füüsiline aktiivsus kohta. 2003. aastal võttis Maailma Terviseassamblee vastu tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni, mis jõustus 2005.a. Praegu elab 5 miljardit inimest riikides, kes on kehtestanud suitsetamiskeelu, kus pakenditel on graafilised

hoiatused ja kus on rakendatud muid tõhusaid tubakatoodete tarbimise piiramise meetmeid. Vähktõve immuunraviga tegelevad teadlased James P. Allison ja dr Tasuku Honjo said 2018. aasta oktoobris meditsiini valdkonnas Nobeli preemia. Nende murrangulised uuringud organismi enda immuunsüsteemi aktiveerimiseks vähirakkude vastu on viinud paljude immunoteraapia ravimite väljatöötamiseni. Uuringud annavad uue lootuse neile patsientidele, kellel on diagnoositud vähk kaugelearenenud staadiumis, kus ellujäämisvõimalused on tavaliselt väiksemad. Teadusuuringute ja tehnoloogia areng tervikuna on teinud kiire arenguhüppe, nii näiteks juba 2006. aastal kiitis USA toidu- ja ravimiamet (FDA) heaks esimese inimese papilloomiviirus (HPV) vastase vaktsiini. See vaktsiin aitab kaitsta viiruste eest, mis põhjustavad umbes 70% emakakaelavähist ja vähieelsetest seisunditest. Järjest enam on tõendeid selle kohta, et HPV vaktsiinid on noorte naiste kaitsmiseks emakakaelavähi eest tõhusad. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) lisas 2015. aastal oma oluliste ravimite loendisse 16 uut vähiravimit ja 2019. aastal uuendas oma loetelu veelgi. Koostöös riikide valitsustega jätkatakse riiklike seaduste muutmist ja kaitsmist, et tagada meie õigus tervisele, sealhulgas vähktõve riskifaktoritest põhjustatud kahju vähendamine, õiglase juurdepääs vähi kaasaegsele diagnostikale, aktiivravile ning toetus- ja taastusravile. Peaksime olema uhked viimase 20 aasta jooksul tehtud edusammude üle.

Lisainfo: www.cancer.ee, www.worldcancerday.org, www.uicc.org